

Dr. Virág Zsolt miniszteri biztos

A turisztikai szempontból vonzó látnivalók kialakításán dolgoznak

A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram fejlesztéseinek egyik alapvető célja – a műemlékvédelmi szempontú helyreállításon túl – olyan versenyképes, multifunkcionális kulturális-turisztikai attrakció létrehozása, mely a térség meghatározó turisztikai vonzerejévé válhat, előmozdítva annak gazdasági fellendülését – közölte szerkesztőségünkkel Dr. Virág Zsolt miniszteri biztos.

Mintegy 5,5 milliárd forintos beruházással az eredeti tervek szerint állítják helyre a keszthelyi Festetics-kastély egykori parkját, az azt átszelő közút kiváltásával, de új funkciókkal és látványosságokkal is bővül a múzeumegyüttes. Mi mindent állítottak helyre eddig, és mit terveznek a következő ütemben?

– 2011 óta tíz különböző pályázati forrásból komplex felújítás kezdődött el 2,8 milliárd forint értékben, melynek első üteme 2015. december 31-éig befejeződött. Az első ütem során megvalósult fejlesztések közül az első a Festetics-mauzóleum felújítása. A keszthelyi Szent Miklós temetőben magasodó Festetics-mauzóleum a 20. század második felére rendkívül lepusztult állapotba került. Lépcsős alépítménye szétfagyott, díszei és az ívek kazettáit díszítő rozetták nagyrészt eltűntek az idők során. A társaság a vagyonkezelésébe került építmény felújítása érdekében 175 millió forint költségvetési támogatásban részesült. A mauzóleum felújítása 2015 augusztusában fejeződött be, építésének kilencvenedik évfordulójával egybeeső helyreállítása és átadása nagyban hozzájárult ismertségének növekedéséhez és

fennmaradásához egyaránt. A második fejlesztés a Hétköznapi és ünnepek egy hercegi kastélyban – a keszthelyi Festetics-kastély évszázadai, melynek fő célja a Festetics-kastély vonzerejének továbbfejlesztése, a „Festetics-örökség” ápolása és korszerű fejlesztések, szolgáltatások megvalósítása volt. A fejlesztések eredményeképpen új turisztikai funkciók és szolgáltatások, új programok, látogatóbarát szolgáltatások váltak elérhetővé, melyek nagyban hozzájárulnak a látogatószám növeléséhez és a térségben eltölthető tartózkodási idő emeléséhez. A leromlott állapotú épületek jelentős része megújult, a főépület nyílászáróinak állagmegóvása megtörtént, sor került vizesblokkok kialakítására, integrált látogatómenedzsment rendszer bevezetésére, hőszigetelési munkák elvégzésére, a volt Amazon szálló teljes felújítására. Harmadik a sorban a kastély parkjának történeti rekonstrukciója. A projekt fő célja a park értékes történeti növényállományának védelme, illetve pótlása, az angliai származású neves tájkertész, Henry Ernest Milner által alkotott geometrikus kertrészek pontos rekonstrukciója, az aszfaltburkolatok megszüntetése, a tó eredeti kontúrjának helyreállítása és a híd pontos újjáépítése volt a múzeumhoz tartozó mintegy 8 hektárnyi területen. A helyreállítás a történeti források alapos és kritikai elemzéséből indult ki, a hosszú távú terület-újraegyesítési és -helyreállítási koncepció szem előtt tartásával, a fenntarthatósági szempontok maximális figyelembe vételével. Végezetül a Festetics-kastély parkjának történeti rekonstrukciójához kapcsolódik a közművek felújítása, amelyek az 1950–70-es években készültek az akkor használatos anyagokkal, így azok korszerűtlenné váltak. A park alatt lévő közműhálózat felújítása különösen fontosnak bizonyult, hiszen e nélkül a folyamatos közműjavítások tönkretennék az újjáépített kertet, a felújított zöld területet. Sor került a díszkivilágítási rendszer felújításának 3D tervezésére is. 2017-re rátérve a GINOP-7.1.1-15-2016-0019 forrásból 1,5 milliárd forint, míg hazai forrásból 4 milliárd forint lett felhasználva a II. fejlesztési ütem megvalósítására, így a projektre fordítható összes forrás 5,5 milliárd forint. A II. ütemben megvalósul a kastélyépület részleges gépészeti felújítása, az enteriőr rekonstrukciója mellett új kiállítási tematikát alakítunk ki, kiegészül a fényfestés. Megtörténik a kertészeti területek történeti előzményeknek megfelelő rendezése, a dísznövények és zöldségtermelő haszonkert geometrikus struktúrájának tájépítészeti eszközökkel történő visszaidézése. A vadászati múzeum két új diorámával bővül, a korábbi honvédségi területen lovas- és agárpálya épül ki, a kertészet területén díszmadárház épül. Az egykori fejőház (Schweizerei) rekonstrukciója keretében „A tej útja” kiállítás és látvány-sajtkonyha létesül. Fontos fejlesztés egy új, a kerékpáros turisták igényei szerint kialakított fogadói pont kialakítása, valamint a gyerekek részére egy történelmi játszótér megvalósítása. A Történelmi Kastélypark rekonstrukciója során a Pál utcai átkötő út megszüntetésére és a Bécsi kapu felújítására is sor kerül. A terület hasznosítása során cél a történeti Milner-féle kert visszaállítása. Ennek a fejlesztési koncepciónak jelentős állomása a kastélypark eredeti állapotába történő visszaállítása, valamint a parkot átszelő autótér elbontása. Az autótér elbontásához, a történelmi kastélypark rekonstrukciójához, továbbá a történelmi park és az eddig felújított park összevonásához összesen nettó 3,9 milliárd forint forrás áll rendelkezésre.

Ez az 5,5 milliárd forint sokak számára elég nagy összeg. Törekednek arra, hogy ez a forrás meg is térüljön? Tehát a vár- és kastélyprogramnak a műemlékvédelmi szempontú helyreállításon túl más célja is van?

– A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram fejlesztéseinek egyik alapvető célja – a műemlékvédelmi szempontú helyreállításon túl – olyan versenyképes, multifunkcionális kulturális-turisztikai attrakció létrehozása, mely a térség meghatározó turisztikai vonzerejévé válhat előmozdítva annak gazdasági fellendülését, a vállalkozói tőke megjelenését, az idelátogató turistákat kiszolgáló, a projekthez szorosan kapcsolódó rehabilitáció és infrastruktúrafejlesztés megvalósításával. A Nemzeti Kastélyprogramban nem csak a belépődíjak képezik a kastély fenntartásához szükséges bevételt, hanem a látogatókat valóban érdeklő programokból, rendezvényekből, a korszerű termékstruktúrával rendelkező ajándékboltból, a kávézóból származó bevételek többszörösét teszik ki a belépőkből befolyó jövedelemnek. De például filmforgatásokra vagy akár esküvői fotózásokra is alkalmas egy kastélyépület. Fontos szempont a munkahelyteremtés, és a vidékfejlesztés.

A keszhelyi kastély lesz a próbája annak, hogyan válnak be a szolgáltatások?

– Igen, többek között a kastélyparkok új típusú, eddig kiaknázatlan lehetőségire kialakított programot itt teszteljük. A 21. században számos újszerű hasznosítási lehetőséget kínálnak a kastélyparkok, érdekes programkínálattal és jó infrastrukturális háttérrel felszerelve a helyszínen tartózkodás idejét többszörösére nyújthatják, egyfajta „történelmi szabadidőközpontként” működhethetnek, és az ily módon befolyó bevétel fillérei mind-mind a kastély fenntartását szolgálhatják. A piknikkosár program és a századfordulós játékeszközök bérlési lehetőségét megteremtő telezsák program tesztje is Keszthelyen lesz.

Ha egy vár, kastély megszépül, akkor elképzelhető, hogy több turista keresi fel a környéket?

– A fejlesztésre kerülő örökségi helyszínen a régió turisztikai attrakcióit is erősíti, növeli a tartózkodási időt, kiemelkedő műemléki vonzerőt jelent majd a térségben kirándulók számára. Célcsoportja szorosan összefügg a térségben már megjelenő turisztikai kínálattal. Kiemelt célja, hogy a Balaton partjától, valamint a Velencei-tótól a nyaraló turistákat egy-egy napra elcsábítsa akár rossz időben (szezontól független kínálatával), akár az időről időre ismétlődő programokkal. A nagyvárosokban népszerű kulturális és városlátogató turizmus fontos kiegészítője lehet a kastély mint örökségi attrakció. Az ország egy-egy hátrányos helyzetű térségének pedig igen komoly kitörési pont lehet egy kastély vagy vár turisztikai vonzerővé fejlesztése, itt a már megvalósult fejlesztések közül a regéci várat vagy a füzéri várat említeném.

A kastélyokban kiállítások is lesznek. A kevés fennmaradt eredeti műtárgy miatt mennyire fontos az interaktív és multimédiás eszközök használata és kiállításokba építése?

– Fontos, hogy hiteles, ugyanakkor friss és lehetőleg interaktív kiállítási tartalom fogadja az épületbe látogatókat. A kastélyok látogatószámát jelentősen meghatározza, hogy milyen tartalmú és színvonalú kiállítások létesülnek benne. Ezek esetében gyakran a kastélyfejlesztés egy kelet-közép-európai módját kell választani, mivel az ismert történelmi okok miatt a tárgyi örökség, a berendezési tárgyak szinte teljes egészében megsemmisültek Magyarországon. Így a szükségből erényt kovácsolva a programalkotás során egy teljesen más irányból lehet az attrakciót felépíteni, mégpedig az épület múltjában „mélyfúrás” végezve, és az onnan felszínre hozott hiteles, sokrétű, ugyanakkor igen érdekes adatmennyiséget felhasználni a tartalomfejlesztéshez. Fontos, hogy az épületek múltját a történetmesélés, az anekdoták mentén is megismerhessék a látogatók. Kiemelt szerepe lesz annak, hogy minden helyszínen

bemutassuk az egykori birtokos család vagy családok egymást váltó generációit, mintegy megelevenítve a történelemkönyvekből ismert Esterházy-, Batthyány-, Festetics-, Széchenyi-, Károlyi-, Nádasdy- vagy Wenckheim-család tagjait. A kiállítások a nemzettudat kialakításához és fenntartásához is hozzájárulnak.

Ön szerint megéri a várakba, kastélyokba az államnak befektetni?

– Egyrészt a magyar nemzet múltja szempontjából kiemelkedő fontosságú épített örökségi emlékek megmentése, méltó hasznosítása, szellemi és fizikai rehabilitációja kötelességünk. Ezek az értékek az identitásunkat erősítik. Másrészt ha gazdasági szempontból nézzük, a műemlékek esetében a fent említett bevételi lehetőségek kiaknázásával olyan gazdasági modell valósítható meg, amely a kastélyok hosszú távú, legalább nullszaldós fenntartását szolgálja, ehhez persze profi és motivált menedzsment is kell. A láncban történő értékesítés például az egyes épületek hatékony marketingjéhez is hozzájárul.

Országsszerte mennyi várat és kastélyt érint ez a program? Mi alapján választották ki azokat a hajdani impozáns épületeket, melyek bekerültek a projektbe?

– A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében 39 helyszín (20 kastély és 19 vár) újul meg. A Kormány a „Nemzeti Kastélyprogram és a Nemzeti Várprogram felülvizsgálatáról” szóló 1773/2016. (XII.15.) számú Kormányhatározata rögzíti azon helyszíneket, melyek a programokban szerepelnek. A Nemzeti Kastély- és Várprogramban

azon helyszínek fejlesztése valósul meg, melyeket a kormányhatározat rögzít. Egy sokrétű szakmai szempontrendszer alapján, számos egyeztetést követően alakult ki a Nemzeti Kastélyprogram és a Nemzeti Várprogram első ütemének végleges listája. Ebben szerepet játszott az adott műemlék építészeti színvonalától a kultúrtörténeti, történelmi jelentőségén keresztül a turisztikai vonzerővé fejleszthetőségi potenciálon és a földrajzi elhelyezkedésén át egészen az adott esetben azonnali beavatkozást igénylő statikai állapotig sok szempont, de persze addig lehetett nyújtózkodni, ameddig a takaró ért, így óhatatlanul vannak olyan épületek, amelyek a második ütembe kerültek, amelynek tervezése a mostani program lebonyolításával párhuzamosan zajlik.

A műemlék-felújításokkal párhuzamosan a leendő üzemeltető személyzet képzése is önökhöz tartozik?

– Igen, ezt természetesen külső oktatási partnerintézmények segítségével lehet magas színvonalon megvalósítani, fontos, hogy a nyitás előtt egy évvel már megkezdődjön a leendő kastély-látogatóközpont személyzetének kiválasztása, majd képzése, hogy az olyan régiókban is magas színvonalú vendégfogadás valósulhasson meg, ahol korábban nem volt szükség műemlék-üzemeltetési vagy örökségturisztikai szaktudásra.

Mi védi az ízlésterrortól azokat a kastélyokat, melyek nem állnak műemléki védetség alatt? Tehát ha valaki megvesz egy régi kastélyt, akkor azt tehet vele, amit akar?

Felújítják a történelmi fellegrvárakat

Írta: Medveczky Attila

2017. május 08. hétfő, 12:41 -

– A legértékesebb kastélyok kivétel nélkül országos műemléki védelem alatt állnak, a kevésbé értékesek pedig a helyi önkormányzat által helyi védelemben, vagy településképi védelemben részesülnek, így az ország kastélyállományának értékes része felett erős kontrollt lehet gyakorolni.

Medveczky Attila